

Exoten in terreinen van HZL

Lucien Calle, Ecologie en kwaliteitszorg HZL

Soorten

- Hoeveel soorten aanwezig? Totaal > 500?
- Aanwezigheid, talrijkheid en effecten van de meeste soorten niet precies bekend
- Zowel fauna als flora
- Zowel terrestrisch als aquatisch
- Zowel zout als zoet
- Ca 50? soorten houden ons op een of andere manier bezig

Beleid en gevolgen

- Grote ecologische en financiële impact
- Geen specifieke monitoring
- Excel bestand
  - Welke soorten
  - In welke gebieden
  - Abundantie
  - Bestrijdingsactie geweest
  - Hoe
  - Resultaat actie

Overzicht lastige Exoten (met name in Terreinen HZL)

Soort	WAAR	Eig/beheerd	Abundantie	Actie	Hoe	Resultaat
Aquatisch						
Vissen						
Zonnebaars	Wildelanden	HZL	Zeer veel	Ja	2 keer drooggelegd en afgevist	Mislukt
	Zandput Kriekeputten	SBB	?	Nee		
Blauwband	Passageule	Waterschap	Veel	Nee		
Zwartbekgrondel	Kanaal Gent/Terneuzen	RWS	Veel	Nee		
	Kanaal Goes Wilhelminador	RWS				
	Krammer Volkerak	HZL				
Roofblei	Koewacht, Grote gat	Waterschap		Nee		
	Lewedorp, Westerschenge	Waterschap	Veel	Nee		
Karpers	Wissenkerke, 's Gravenhoe	HZL	Zeer veel	Ja	Worden afgevist	
Regenboogforel	Wissenkerke, 's Gravenhoe	HZL	Weinig	Ja	Worden afgevist	Geen resultaat, waarschijnlijk verdwenen
Amerikaanse hondsvi	Oranjezon	HZL	Weinig	Nee		Gezocht en niet teruggevonden
Kreeften, schildpadden						
Uitheimse kreeften	Moerspui		Veel	Nee		
Gevlekte Amerikaanse Ri	Vestingwallen Hulst	Waterschap	Veel	Nee		
	Krammer Volkerak	HZL	Veel			
Roodwangschildpad	Oranjezon	HZL	?	Nee		
	Terneuzen Poel Texaco/N61	Gemeente Terneuzen		Nee		
	Ortheense kreek	Waterschap	Veel	Nee		
	Zaamslag Aandijkseweg	Particulier	Enkele	Nee		
	Kloosterzande	Gemeente H	Enkele	Nee		
	Vogelwaarde poel dorpbos	Gemeente H	Enkele	Nee		
Diverse andere waterschildpadden						
Planten						
Watercrassula	Wildelanden	HZL	Zeer veel	Ja	Afgeplagd	Mislukt
	Groote gat Oostburg	HZL	Veel	Nee		
	Aardenburg, Kloosterwei	HZL	?	Ja	Afgeplagd	Mislukt
	Schotsman	SBB	?	?		
Parelvederkruid	Poel Hulsterseweg	v/d Linden	Zeer veel	Ja	Ja, jaarlijks een deel eruit	Lukt om een deel water open te houden
Verderkruid onbekend	Poel Landlust	HZL	Veel	Nee		
Grote waternavel	Sloten langs grens Vlaander	Waterschap	Zeer veel	Ja	Jaarlijks opschonen	Blijft jaarlijks weer terugkomen
	Retranchement, Veste	HZL	Wisselend	Nee	Wel plan ingediend	

Zwaarst getroffen biotopen

- Zowel soortenspectrum als biomassa worden in meerderheid bepaald door exoten:
- Deltawateren
  - Open verbinding met andere wateren
  - Doorbreken natuurlijke barrières door waterwegen
  - Ballastwater
- Bossen
  - Aanplant exotische soorten voor productie en recreatie

Zeer algemeen, genuanceerde aanpak

- Naaldhout
- Amerikaanse eik
- Robinia
- Tamme kastanje
- Rimpelroos

Snelste steigers...

- Late guldenroede
- Goudknopje
- Essentaksterfte
- Grondels
- Vlinderstruik

Late guldenroede

- Nog geen actie
- Breed biotoopspectrum
- In kwetsbare vegetaties

Voornaamste lastpakken en acties

- Amerikaanse vogelkers
- Watercrassula
- Zonnebaars
- Knolcyperus
- Reuzenberenklauw
- Waterteunisbloem (grote en kleine)
- Damhert
- Canadese gans
- Nijlgans
- Japanse duizendknoop, Reuzenbalsemien
- Amerikaanse eik, Tamme kastanje en Robinia
- Karper

Amerikaanse vogelkers

- In duinen en op dekzand
- Oranjezon (duinen Walcheren):
  - Al jarenlange bestrijding
  - Ca €10.000/jaar
  - Vellen, uittrekken, begrazen, plaggen
  - Accent op vrijzetten duinvalleien
  - PAS, Provinciaal bestrijdingsplan
- Bossen dekzand:
  - Bestrijding door vrijwilligers
  - Metermethode en nazorg door vrijwilligers en schapen

Watercrassula en Zonnebaars

- In waterpartijen Wildlanden (Dekzand)
- Sinds 5 jaar aanwezig
- Interne notitie, welk beleid?
- 2 maal leeg getrokken en geplagd
- Beide soorten: geen succes
- Voor Zonnebaars: verondiept en snoek uitgezet, monitoring noodzakelijk
- Watercrassula: in toekomst periodiek plagwerk noodzakelijk

Knolcyperus

Akkers Schommeling

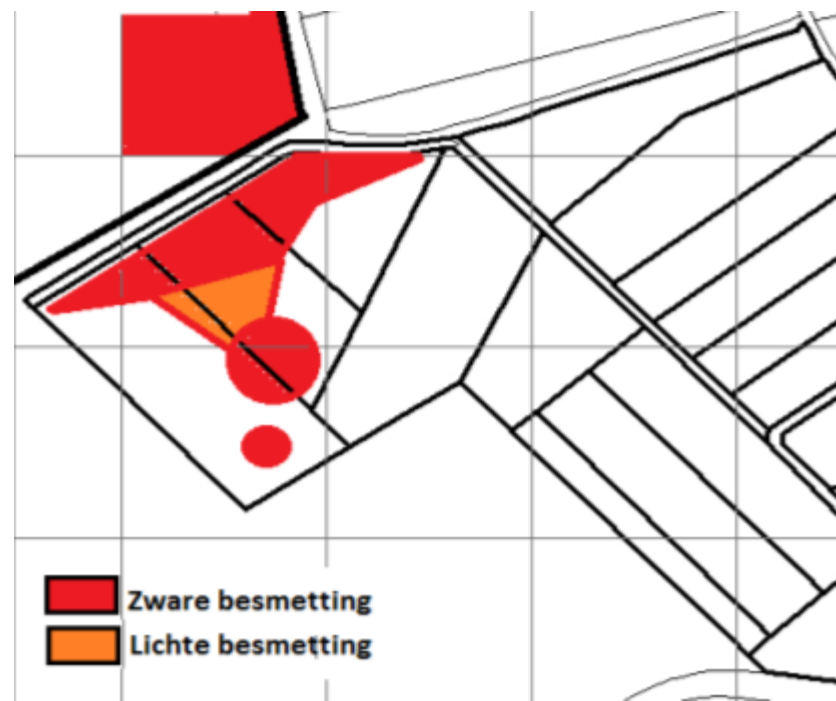

Knolcyperus

Bestrijding

Reuzenberenklauw

- Enkele dijken West Zeeuws-Vlaanderen: 2 keer jaarlijks chemisch bestrijden
- Oranjezon, Brigdamme: 2x jaarlijks rozetten afmaaien
- Hoeve vd Meulen: 3-4 keer afmaaien deelpopulatie, met zeis
- Clinge: onregelmatig beheer, met zeis
- Langs wandelpaden: Paden vrij houden
- Resultaten: Niet afnemend, plaatselijk langzaam uitbreidend?

Waterteunisbloem

- Oranjezon, al enkele jaren in Nieuwe kanaal, sinds kort nu ook in Oude kanaal
- Bestrijding: in oktober verwijderen planten met maaikorf, messen stil
- Resultaat: redelijk

Grote waternavel

- Aanwezig op Retranchement
- Voorgenomen actie:
  - zeil over water leggen
  - Fasering door leggen dammetjes
  - Duur en erg onpraktisch (bomen in de weg)
  - PCL subsidie aangevraagd, niet toegekend
  - Toekomst onzeker

Damhert

- Exoot én Rode lijst (Gevoelig)
- Oranjezon: populatiebeheer, terugbrengen aantal
- St Jansteen: 5 ex. Doel: wegvangen

Ganzen

- Grote Canadagans:
  - Overal aanwezig
  - In ruiperiode wegvangen
  - Eieren prikken
- Nijlgans
  - Eieren prikken

Brandgans

- In veel weides aanwezig
- Snelle toename als broedvogel
- (Nog?) Geen actie gepland

Goudknopje

- Zeer snel toenemend, door heel Zeeland
- Bedreiging voor oa Zilte en Gerande schijnspurrie, of voor Beursjesganzevoet?

Grondels

- Zeer snelle verspreiding Zwartbekgrondel
- Marmergroundel nu ook vastgesteld
- Andere grondels staan aan de voordeur...
- In Krammer-Volkerak is Rivierdonderpad nu al verdwenen

Karper

- Al lang ingeburgerd
- Hoge dichtheden nadelig ivm vertroebeling
- Afvangactie Gravenhoek
- Op langer termijn geen effect

Mossen

- Gaaf kantmos
  - Zeer snelle verbreding
  - Brede biotoopkeus
  - Dominerend
- Grijs kronkelsteeltje
  - Zeer algemeen en vaak dominant
  - Duinstreek: afnemend?
  - Pleistoceen: toenemend

Ook nog.....

- Rivierkreeften
- Waterschildpadden
- Bamboe
- Kronkelwilg
- Vlokreeftjes
- Grote kroosvaren
- Parelvederkruid
- Diverse Waterpesten
- Diverse cotoneasters
- Zwarte balsempopulier
- Roofblei
- Blauwband
- Amerikaanse hondsviis
- Quaggamossel
- Muntjak
- Veelkleurig Aziatisch lieveh.
- Ambrosia's
- Hoge fijnstraal
- Dwergkroos
- Etc.